

Ondřej Basjuk / ARSEN.

25. 7. 2020 – 20. 9. 2020

Adresa výstavy: Galerie U Bílého jednorožce v Klatovech / Náměstí Míru 149, 339 01 Klatovy

17. 9. 2020 Komentovaná prohlídka výstavy s Ondřejem Basjukem a kurátorem výstavy Michalem Lazorčíkem

**Otevřeno: březen, duben – úterý – neděle, 10:00 -12, 12:30 – 16 hodin
květen – úterý – neděle, 9 – 12, 12:30 – 17 hodin**

Název výstavy **Arsen** v sobě nese vícero významů, které se navzájem prolínají, ovlivňují a vytvářejí výraznou neviditelnou – nebo nevidanou? – spojovací linii v autorově díle jak po obsahové, tak po technické stránce.

Arzen (angl. arsen) je podle Wikipedie toxický polokovový prvek, může být v anorganické i organické podobě. V různých sloučeninách představuje jako jed pro člověka a životní prostředí komplexní problém. V malých množstvích a při promyšleném užívání však arsen sloužil a slouží i jako léčivo na různé choroby. Věděli to již od starověku v Evropě i Číně. Tato premisa o jedu a léčivu může fungovat i při pohledu na autorovy práce, které jsou někdy značně kritické vůči společnosti a jejím aktuálním hybatelům (v žádném případě neříkám, že jsou jedem ☺) – například v sérii obrazů s falešnými dolarovými bankovkami, připomínajícími Warholovy dolarové sítotisky z 60. let a zabírajícími pro sebe na plátně největší prostor s až titulkovými názvy nabízejícími nejzajímavější informaci čtenáři – *Kill Money, Discover Honey!* nebo *Kill Money or Money Kill You! (Money Rockets)*. Basjuk se v tomto cyklu kriticky vyjadřuje k snad až nejčastějšímu motoru/zdroji/symbolu/původci všeho aktuálního, co se děje ve světě i doma takřka pod nosem. Peníze zde představují až bezvýchodnou situaci, božstvo, které je zde natolik přítomné, že nás všechny pohltilo. Znamená zde světový pořádek i nepořádek, úspěch i neúspěch jednotlivce. Obrazy s touto tematikou jsou nejen kritikou společnosti, ale i sebereflexí každého z nás i samotného autora. Jsou jakýmsi budičkem pro vystřízlivění nebo probuzení se ze zlého snu. Člověk je zde

bezmocný, i když se snaží něco změnit – sám nebo ve skupině podobně smýšlejících – jako by neměl vlastní vůli, ale vezl se na osudové vlně již dávno určené – snad prozíratelností – bez nároku na vlastní rozhodnutí. Může se jen přizpůsobit, nebo se pokusit o vlastní boj, ne tak úplně proti stávajícímu systému, kterého musí být součástí, ale aspoň ve snaze ho zmírnit nebo polidštit. Napadá mě zde část refrénu jedné z nejznámějších písniček slovenské kapely IMT Smile: „ *Ludia vôbec nie su zli, len ľudstvo je príšerne.*“, nebo spíše „*Zlodějov je také kvantum, že si kradnu navzajom.*“ A zde je ta podobnost s arzenem: kritika společnosti s jedovatými výjevy může sloužit i jako léčivo – poukázání na to, kudy nutně cesta nemusí vest. Také vzdor jednotlivce vůči systémům představujícím různé překážky a stěny, za které postava v obrazech nakukuje nebo se je snaží přelézt, rozbít nebo přejít skrz – třeba kvantovým tunelem. Pokud se jí to podaří jako v obraze s až divadelními kulisami *Rozbijeseto* z roku 2016, hned boří zavedené pořádky v novém prostoru.

Zdánlivá jedovatost v Basjukových obrazech je také často přikládána tmavé paletě ve spojení se střídmostí – monochromaticností jejich výběru pro dané dílo. Sám autor to však takto nebere, pro něj to nejsou temné barvy a toto hodnocení vnímá jen skrze diskuse s částí pozorovatelů jeho obrazů. Zde můžeme polemizovat i nad rozdílností vnímaného z různých stran a jejich pohledu ať již na obsah, nebo formu, a kriticky se stavět k zevšeobecňování bez ohledu na individualitu jednotlivce. To je také odkaz na název výstavy a pohledu na arzen a jeho vlastnosti.

Nejednoznačnost arzenu, pokud se na něj díváme z významového hlediska, se prolíná i v pracích *All Is Fake* a *IC (I see)* z roku 2017. Autor v nich polemizuje nad pravdivostí informací, které se k nám dostávají přes internet a sociální sítě. Je jich tak moc, že se člověk ztrácí v tom, co skutečné je a co není a co se jako skutečné jenom tváří. Rozbité mramorové části v obrazech poukazují na rozpolcení lidského vnímání skutečnosti. Všechno se přetváří, mění a napodobuje, je zde přítomný pocit zklamání z pokladu, který není tím, čím jsme si mysleli, že je, při svém objevení. V objektu *Forum Romanum* z roku 2018 jsou na vysokém černém soklu umístěny malé sošky z masky připomínající smyšlené historické místo v Itálii nebo někde ve Středomoří. Téměř minimalistickou divadelní scénu zde dotváří ještě mramorové pozadí z tvrdého papíru instalovaného za výjevem. Opět zde záleží na úhlu pohledu, z větší vzdálenosti nám objekt spíše připomíná exotický nebo starověký oltář sloužící malým bohům. Pokud se však k dílu přiblížíme a pohlédneme na něj ze stejné úrovně – jako když jsme byli dětmi a koukali na hračky z pozice ležícího na zemi – získáme zase jiný pohled a jinou perspektivu viděného, rázem se ocitneme v novém světě, námi vytvořeném. I zde je přítomna jakási mystifikace, změna pohledu znamená jiný svět a rovina významu již

není tak jasná. S internetem a přívalem informací souvisejí také menší práce s provokativním názvem *How to Perceive Self-Sacrifice?*. Viděli jsme toho již tolik, že s námi nezahýbe ani krutý čin sebeupálení? A pokud to pro nás bude prospěšné, opečeme si navíc na hořícím své jídlo nebo přiložíme dřevo do ohně? A je možné, aby v dnešní době na tak hrozném činu ještě někdo profitoval? Zde autor otáčí divákovou pozornost i na Tibet a východní Asii, v tomto konkrétním případě na drastické protesty tibetských mnichů vůči čínské nadvládě. Pracuje zde s podvědomím diváka a podprahově nebo i přímo apeluje na jeho kritický postoj k minulosti a současnosti. Basjuk je ovlivněn tibetským a východoasijským uměním, kulturou a filozofií buddhismu, přes ně jakoby cyklicky reflektuje současnou společenskou situaci a děje v ní. I jeho sběratelská vášeň se orientuje tímto směrem. V různých dřívějších instalacích pracuje s tématem sbírky a její funkcí vůči sběrateli i jeho okolí.

V roce 2012, v čase ukončení studií na Akademii výtvarných umění v ateliéru Grafika II u profesora Vladimíra Kokolii, vznikl obraz *Canoe*, na kterém v tmavé jeskyni plují dvě postavy. Práce je inspirována jeskynními objevy významného českého badatele a archeologa Karla Absolona. Téma jeskyň, objevů neznámých exotických míst, podmíněných klukovským zájmem o dobrodružství a inspirovaných Zdeňkem Burianem, Juliem Vernem, *Cestou do pravěku* od Karla Zemana, se tady kloubí s představivostí samotného autora, technicky podloženou kreslířskou zručností, potvrzenou studiem knižního designu a mediální a didaktické ilustrace na Ústavu umění a designu v Plzni v letech 2002 až 2007. K tématu jeskyň se Basjuk navrácí v řadě svých děl, například v diplomové práci *Cave* z roku 2012, oscilující na pomezí obrazu a objektu, kde se navrácí i k tématu svého rodiště, které ho zákonitě ovlivnilo. Tím rodištěm jsou Domažlice a hraniční oblast mezi Českem a Bavorskem, kde Ondřej od roku 1983 vyrůstal a intenzivně vnímal proměny politické, kulturní i sociální.

V knižním sci-fi románu *Duna* od Franka Herberta a jeho filmových zpracováních existuje fiktivní látka melanž, nacházející se v hluboké poušti vzdálené planety, která svému uživateli výrazně prodlužuje život a má léčivé účinky vůči různým chorobám. Při jejím nadměrném užívání mají lidé tmavě modré oči. Pokud k ní však příjemce ztratí přístup, zemře ve strašlivých bolestech. Podobně modré oči mají i sochy v díle *Romulus* a *Rebus* z roku 2019. Jako by se antická socha *Romula* přetvářela v novou, zatím nespecifikovanou podobu. Tento proces je způsoben informačními šumy, prolínáním fikcí, pravd a polopravd v něco nového, sice propojeného, ale nutně jiného. Je zde patrné prolínání minulosti s přítomností a možnou budoucností. Jednotlivá díla tak dostávají nádech iluzivnosti až snového výjevu, způsobeného recyklací kvanta přijatých informací. V obraze *8-Bit Hydra* z roku 2018 bojuje

v až počítačově-herním výjevu žena s mečem proti bájnému monstu z řecké mytologie. Přepracovaná trojrozměrnost díla odkazuje na práce Paola Uccella, významného představitele renesančního malířství, který ve svých dílech kladl důraz na prostorovost. Je tu až vtipné pojítka mezi Uccelovou trojrozměrnou kompozicí a 3D hrami začátku milénia. Opět jako by se staré postupy přetransformovaly v nové a tím si zabezpečily prodloužení své existence... Třeba i reinkarovaly.

Samotná výstava v Galerii U Bílého jednorožce v Klatovech je jakýmsi obsahovým shrnutím Basjukovy sice krátké, ale o to intenzivnější výtvarné práce. V ní pracuje převážně s médii malby, kresby a jejich přesahy do instalací nebo objektů, často připravovaných pro konkrétní místo. Návštěvník výstavy má proto možnost ocitnout se v klukovském světě, který je tak specificky obsírný, zároveň ale i komplementární (zapadající do sebe), že si v něm každý najde něco svého, pokud má alespoň trochu dobrodružnou a zvědavou povahu.

Michal Lazorčík / kurátor výstavy (lazorcik@gkk.cz tel: 420602385561)

Ondřej Basjuk

Narozen 1983 v Domažlicích

Studia

1998–2002/ Obchodní akademie, Domažlice

2002–2004/ Západočeská univerzita v Plzni, Ústav umění a designu, design knižní kultury

2004–2007/ Západočeská univerzita v Plzni, Ústav umění a designu, mediální a didaktická ilustrace

2006–2012/ Akademie výtvarných umění v Praze, Ateliér grafiky II, prof. Vladimír Kokolia

Samostatné výstavy

2020/ Arsen, Galerie Klatovy / Klenová, Klatovy (Galerie U Bílého jednorožce)

2019/ Memento me, Galerie U Betlémské kaple, Praha

2018/ Diogenův syndrom, Galerie moderního umění, Roudnice nad Labem

2018/ Refugium, Galerie 101, Praha

2017/ Theory of Lie, Altán Klamovka, Praha

2016/ Přenos do Kolonie B, Galerie Dům, Broumov

2016/ Kolonie B, Strom Art Gallery, Brno

2016/ Wabi-Sabi, Galerie Petr Novotný, Praha

2015/ Papírová zeď, Galerie Vyšehrad, Praha

2015/ Díra ve vzduchu, Galerie výtvarného umění, Cheb

2015/ Legendy Grafiky 2 / Basjuk, Galerie Havelka, Praha

2014/ Muž z Itálie, Galerie Dorka, Domažlice

2014/ Kultovní výstava, Fait Gallery, Brno

2014/ Ondřej Basjuk, Galerie KIN jídelna, Praha

2013/ Zadní strana pobřežní vysočiny, palác Adria, Praha (laureátská výstava Ceny kritiky)

2013/ Magnet 7/69, Nau Gallery, Praha

2012/ 9,2227m2, Galerie 35M2, Praha

2012/ Explorerista, OFF / Formát galerie, Brno

2011/ Ondřej Basjuk, Pianko club, Domažlice
2009/ Malby a grafiky, Kavárna Vesmírna, Praha
2009/ Výstava grafik, hrad Rýzmburg, Kdyně
2009/ Ondřej Basjuk, Kavárna V Sedmém nebi, Praha
2008/ Výstava autoportrétů I. D. E. G. O, Galerie AVU, Praha
2007/ Obrazy, Divadlo Na Prádle, Praha
2006/ Ondřejovské obrázky, Výstavní síň Českého rozhlasu, Plzeň

Skupinové výstavy /výběr/

2020/ I: Too Close To Far, PRAM, Praha
2019/ 2051: Algorithm, Šárka Koudelová a Ondřej Basjuk, Oblastní galerie, Liberec
2018/ Mechanismy imaginace, Galerie U Betlémské kaple, Praha
2017/ Ani den bez čárky: Postkonceptuální přesahy v současné české a slovenské kresbě, Oblastní galerie Vysočiny, Jihlava
2016/ Inventura, Galerie Klatovy / Klenová, Klatovy (Galerie U Bílého jednorožce)
2015/ Meeting: Ondřej Basjuk a František Novák, Galerie AVU, Praha
2014/ Princip ŠAO: Šárka Koudelová a Ondřej Basjuk, Entrance Gallery, Praha
2013/ Cena kritiky za mladou malbu, Galerie kritiků, Praha
2012/ Diplomanti AVU, Veletržní palác, Národní galerie, Praha
2011/ Koncentrát VI., Galerie Crux, Brandýs nad Labem
2010/ Ateliérová výstava, FAVU, Brno
2009/ Mémy GR2, Alšova jihočeská galerie, Hluboká nad Vltavou
2008/ „SKANDÁL“, společná výstava ateliéru G2, Galerie Sýpka, Valašské Meziříčí
2007/ Seat Arte Emocion (soutěžní výstava), Praha
2006/ Grafika 2 (ateliérová výstava AVU), Šternberk

Ocenění/stipendia/rezidence/sympozia

2010/ Stipendium AVU
2011/ Ateliérová cena AVU
2012/ Ateliérová cena AVU
2013/ 2. místo 6. ročníku Ceny kritiky za mladou malbu (nebylo uděleno 1. místo)
2014/ 30denní tvůrčí pobyt v Egon Schiele Art Centrum, Český Krumlov
2014/ Účast na 5. ročníku česko-německého sympozia na Kvildě Šumava/Böhmerwald
2014/ Rezidence v českém centru ve Vídni
2015/ Účast na sympoziu Smalt Art, Ostrava

<http://basjuko.blog.cz/>

<https://www.instagram.com/basjukondrej/?hl=cs>

www.gkk.cz

Foto: Jiří Strašek

 GALERIE
 KLATOVY
 KLENOVÁ

 PLZEŇSKÝ KRAJ

MĚSTOKLATOVY

